

з першого погляду», «Міс та містер табору»; «Лицарський турнір», «Нумо, дівчата!», «Караоке на майдані», «Краща пропозиція»; змагання «Веселі старти»; «Що? Де? Коли?»; спортивні змагання з настільного тенісу, шахово-шашковий турнір, волейболу та футболу; конкурс малюнків на асфальті «Небезпеки, що оточують нас», конкурс поробок з природного матеріалу та ін.);

– справи комплексного характеру (день миру, день журналіста, день захисту дітей, операція «Наш друг – природа», день милосердя);

– організаційно-громадська діяльність (колективне планування діяльності загону, дружини, збір з планування роботи, участь у роботі творчих груп);

– виховні бесіди та правила з техніки безпеки («У поході»; «Сонце: наш друг та ворог», «Обережно! Отруйні гриби!», правила протипожежної безпеки, правила безпеки на водоймах, правила захисту від комах, кліщів, комарів;

– проведення опитування «Ваша думка», «Що я можу зробити?»;

– трудові справи, самообслуговування, чергування в їдальні, по табору, благоустрій території тощо. [1, с. 23-28].

Виходячи із проведеного аналізу змісту виховної діяльності педагога-організатора з дітьми у дитячому закладі оздоровлення та відпочинку, можна стверджувати, що вона є досить складною та вимагає високого рівня готовності для ефективної її реалізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Брижак Н.Ю. Педагогічна практика (практика в літніх оздоровчих таборах): програма та методичні рекомендації щодо організації і проведення практики для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 013 «Початкова освіта» ОС «Бакалавр» / укладачі Т. І. Молнар, Н. Ю. Брижак. – Мукачево: МДУ, 2020. – 55 с.

2. Пундик, Л.Є. Підготовка майбутніх соціальних педагогів до виховної діяльності в умовах оздоровчого табору : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Людмила Євгенівна Пундик Національний педагогічний ун-т ім. М.П. Драгоманова. – К., 2000. – 17 с.

3. Сичова, М.І. Здрастуй літо. Методичний посібник / М.І. Сичова. – Чернівці: Рута, 2003. – 52 с.

4. Типове положення про дитячий оздоровчий заклад // Завуч. – 2006. – № 12 (270) квітень.– С. 3-14.

Гедеон-Кравченко М.Ю., студентки групи ДО-1м

Науковий керівник:

канд. пед. наук, доцент **Чекан О.І.**

Мукачівський державний університет

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЩОДО МОВЛЕННЕВОЇ ГОТОВНОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ДО ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ

Прийнята в Україні система освіти, яка передбачає навчання дітей з шестирічного віку, зумовлює необхідність забезпечення їх готовності до школи. Готовність дітей до навчання в школі є інтегративним результатом соціально-психологічної, соматичної зрілості дітей та підсумком виховання, навчання їх у дошкільному закладі освіти та в сім'ї (Л. Божович, Л. Венгер, Н. Головань, Б. Ельконін, І. Любарська та ін.). Готовність дитини до навчання у школі визначається значною мірою її мовленнєвою готовністю (далі МГШ), яка є багатокомпонентним, складно організованим психолого-лінгвістичним новоутворенням.

Кількість дітей, які мають труднощі у навчанні в школі, збільшується, згідно даних Т. Ахутіної, В Тищенко, М. Шеремет та ін., частково це пов'язано зі станом їх МГШ. В Україні зростає і кількість дітей з мовленнєвими порушеннями (далі МП), структура яких набуває все більш складного характеру, що викликає в подальшому вторинні і навіть

третинні порушення в розвитку дитини (С. Конопляста, Н. Пахомова, Є. Соботович, В. Тарасун, М. Шеремет, S. McLeod та ін.). Водночас, це знижує можливості дитини до успішного засвоєння навчальної програми в освітніх закладах і, як наслідок, призводить до шкільної дезадаптації. Зазначене вище вказує, що сьогодні в системі дошкільної освіти України набуває все більшого значення проблема інтеграції дітей з логопатологією у загальноосвітні навчальні заклади.

Для її вирішення важливим є прийняття низки законів щодо навчання дітей із особливими освітніми потребами, а саме: Лист МОН «Щодо організації діяльності інклюзивних груп у дошкільних навчальних закладах» (2015), Наказ МОН «Про затвердження Плану заходів щодо забезпечення права на освіту дітей з особливими освітніми потребами в загальноосвітньому просторі» (2015), Наказ МОН «Про внесення змін до Закону України «Про освіту» щодо особливостей доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг» (2017). Зазначені основні нормативно-правові документи зумовлюють необхідність приділення більшої державної уваги, зокрема, і логопедичній роботі з формування мовленнєвої готовності у дітей з порушеннями мовлення. Аналіз вітчизняних існуючих корекційно-розвивальних програм для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, спрямованих на розвиток мовлення у дітей із ПМ та порушеннями психофізичного та/або інтелектуального розвитку, показав, що вони скеровані в основному на розвиток лише семіотичного компонента, а системність та послідовність навчання мовленнєвої готовності зазначених категорій дітей у дошкільний період здійснюється не у повному обсязі. Ці обставини, безперечно, засвідчують необхідність удосконалення організації та змісту корекційно-логопедичної роботи з метою підвищення рівня мовленнєвої готовності кожної дитини із порушенням мовлення, як запоруки успішного навчання її у загальноосвітній школі та гармонійної соціальної адаптації у майбутньому.

Мовленнєва готовність дітей до навчання в школі досліджувалася як лінгводидактична проблема у фонологічному, лексичному та граматичному напрямках (Б. Андрієвський, А. Богуш, М. Вашуленко, Л. Журова, Л. Калмикова, О. Кисельова, К. Крутий, Ф. Сохін, Т. Ушакова, S. Hearnshaw, M. Nadine, S. Neaum, K. Peckham, K. Snow, E. Thordardottir, D. Whitbread та ін.). Мовленнєва готовність як складна психолого-педагогічна проблема знайшла відображення і в галузі логопедії. Окремі аспекти МГШ у дітей із порушеннями психофізичного та мовленнєвого розвитку було досліджено Р. Боскіс, Д. Ілляшенко, М. Іполітовою, В. Кисличенко, С. Коноплястою, І. Марченко, О. Мастюковою, О. Пахаліною, Н. Пахомовою, О. Романенко, Т. Семенишеною, Є. Синьовою, Є. Соботович, В. Тарасун, В. Тищенко, Л. Фомічовою, Л. Ханзерук, М. Шеремет, Д. Шульженко, D. Murphy, R. Pindzola, L. Plexico та ін. Однак як самостійна наукова проблема в логопедії МГШ не виокремлювалася.

З метою глибокого розуміння феномена мовленнєвої готовності до школи дослідженні вона представлена з урахуванням положень про загальну психологічну готовність та мовленнєву готовність зокрема. Запропонована концепція О. Корнєвим про функціональну систему мови та мовлення (далі ФСММ) є оптимальною для міждисциплінарного підходу до вивчення мовленнєвої діяльності та мовленнєвої готовності до школи зокрема. Керуючись вище названими положеннями, стали зрозумілими механізми онтогенезу та дизонтогенезу мовлення (каузальні, когнітивні та мовленнєві).

Саме порушення ієрархічності у формуванні ФСММ виокремлює мовленнєву готовність як логопатологічну та логопедичну проблему, вирішення якої підтверджує актуальність дисертаційного дослідження. Процес формування мовленнєвої готовності до школи розглянуто через призму ФСММ з вичленуванням базових її компонентів у нерозривному зв'язку із лінгвопсихологічними засадами процесів породження мовлення. Виокремлено основні компоненти, які забезпечують мовленнєву готовність до школи: базовий інтелектуальний, семіотичний та регуляційний. Базовий інтелектуальний компонент забезпечує роботу всіх основних когнітивних процесів дитини, які забезпечують

психомоторну базу для мовлення дитини і є підґрунтям для отримання та засвоєння знань, зокрема формування мовленнєвої готовності. Семіотичний компонент забезпечує формування, повноцінне засвоєння та використання мовленнєвих правил у мовленні дитини. Регуляційний компонент один з найважливіших, який об'єднує та регулює синхронну роботу усіх компонентів мовленнєвої готовності.

На основі понятійно-дефінітивного аналізу окреслено, осучаснено, розширено та уточнено термін «мовленнєва готовність до школи» дітей з логопатологією. Це – багатокомпонентна лінгвопсихологічна структура, яка є показником мовленнєвої зрілості дитини та сформована на основі базових когнітивних процесів (базовий інтелектуальний компонент), комплексу вербальних знань, умінь та навичок (семіотичний компонент), дії яких узгоджуються та синхронізуються регуляційними процесами (регуляційний компонент). Розглядаючи МГШ як об'ємну лінгвопсихологічну структуру, виникає необхідність сучасного дослідження кожного з її компонентів, визначення їх підпорядкованості та взаємодії, розробки її діагностичної моделі, спрямованої на встановлення рівня МГШ дітей до навчання в школі, на що вказують вітчизняні та закордонні дослідники. Існуючі дослідження окремих показників МГШ не дають повної картини її актуального стану.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бех І. Д. Виховання особистості / І. Д. Бех // Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади : наук. видання : у 2-х кн. – К. : Либідь, 2003. – 344 с.
2. Беленька Г. В. Розвиток дитини-дошкільника: сучасні підходи та освітні технології : монографія / Г. В. Беленька, Н. М. Голота, А. М. Гончаренко та ін. ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Ін-т розв. дитини. – К., 2009. – 272 с.
3. Богуш А. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі [Текст]: підручник для студентів вищих навчальних закладів за напрямом "Дошкільна освіта" / Богуш А.М., Гавриш Н.В. - К. : Слово, 2008. - 408 с.

Гловацька А. А., студентка ПХ-11

Науковий керівник:

старший викладач **Куленко О. А.**

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЧЕРЕЗ ВИКОРИСТАННЯ ХІМІЧНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ В НАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

Сучасний етап розвитку суспільства в Україні висуває перед освітою нові завдання щодо її удосконалення. Одним із завдань сучасної освіти є формування в учнів цілісного світогляду, життєвих компетентностей на основі засвоєння системи знань про природу, людину, виробництво; оволодіння засобами пізнавальної діяльності. Основні завдання навчання хімії в основній школі передбачають розвиток експериментальних умінь та зв'язок теоретичних знань з життям на практиці. Експеримент допомагає учням наочно спостерігати дію хімічних законів і застосування теоретичних положень на практиці, вивчати роль тих або інших речовин у хімічних реакціях. Яскраві явища перетворення речовин звичайно справляють враження на учнів, зацікавлюють їх, підвищують увагу до слів учителя. Саме тому учні особливо добре усвідомлюють і міцно закріплюють у пам'яті різноманітні випадки «хімічного руху матерії» реакції. М. Ломоносов говорив: «Хімії ніяким чином навчитися неможливо, не бачачи самої практики і не беручись за хімічні операції». Інший видатний хімік Д. Менделєєв відзначив, що на порозі науки красується надпис: спостереження, припущення, дослід, вказуючи тим самим на важливе значення дослідницьких методів пізнання [1].

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>